

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında
İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No — 87

HAYAT

Fiatı her yerde 15 kuruş
seneliği, posta ile 7,5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7,5 Dollar)
Abona ve ilan için İstanbul
bürosuna muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

— NIETZSCHE —

Cilt: V

Ankara, 28 Şubat, 1929

Sayı: 118

Musahabe

Aurupa'da Tahsil

Garp medeniyetile temas ve bu temas neticesinde bu medeniyetin tefevvukunu müşahede, Avrupa'da tahsil fikir ve temayülünü doğurmuştur.

Avrupa'da tahsil meselesinin tuhaf şekiller aldığı devirler olmuştur. Meselâ Paris'te bir «Mektebi osmanî» teşkili bu nevi garabetlerden biridir. Talebenin diniyatını korumak için hocasile, imamile 1859 da Paris'te vücade getirilen bu mektebin muvaffakiyetsizliği, İstanbul'da Galatasaray lisesinin teessüsüne bir vesile de olmuştur.

Bazı zamanlarda Avrupa ilim ve irfanından istifade zaruretinin şiddetle hissedilmesinden dolayı Avrupa'da talebe tahsil ettirmek, devletçe ehemmiyetle düşünüldüğü ve bunun için de teşebbüse girildiği halde birçok zamanlar da irtica ve muhafazakârlık kuvvetinin tesirleriyle bu hayırlı teşebbüs durmağa mahkûm olmuştur. Yalnız askerlik ve tıp gibi ihtisas şubelerimiz garbın feyzlerinden daima - az çok şiddet farkile - bu istifadede devam etmiştir.

Meşrutiyet devrinde bu teşebbüs tekrar tazelandı. Bir çok gençler Avrupa tahsil müesseselerine gönderildi. Ancak ifade etmek mecburiyetindeyiz ki bu teşebbüs güzel bir niyete makrun olmakla beraber gerek Avrupa tahsil şartlarına

vukufsuzluğumuz, gerek en mühim ihtiyaçlarımızı takdir edemiyerek oldukça sarıh bir programa malik olmayışımız bizi tam bir muvaffakiyete erdiremedi.

Hiç şüphesiz şimdiye kadar Avrupa'da tahsil takip etmiş olanlar arasında bu tahsilden hakkile istifade ederek ihtisasları dahilinde müfit olmuş zatlar çoktur. Fakat sarfedilen emek ve masraf mukabilinde bu tahsilden maalesef feyz alamayarak istikametini şaşırmış ve memlekete kötü bir «pedantisme» havası sokmuş olanlar da vardır. Eyi bir program ve eyi bir takip bu nevi vatandaşları da kurtarabilirdi; ve bunları memlekete faydalı unsurlar haline koyabilirdi.

* *

Garp kültürile beslenmeğe karar veren ve bütün müesseselerini bu kültürün feyzleriyle gıdalandıran yeni türk cemiyeti, ve onun yeni idaresi Avrupa'da tahsil meselesine lâayık olduğu ehemmiyeti vermeğe mecburdu. Nitekim öyle oldu: yeni rejim, hemen her ihtisas şubesi için Avrupa'nın ilim ve fen müesseselerine adam göndermeğe başladı ve her yıl bütçelerde bu maksat uğrunda konulmuş tahsisat artmakta devam etti, ediyor ve edecek.

Son zamanlarda yüksek Meclise sevk edildiğini haber aldığımız bu kanunla da, şimdiye kadar bu işte yapılmış yanlışlıklara meydan vermeyerek gönderilecek gençlerin hakkile istifadelerini temin eden hükümler konulduğunu öğrendik. Bu yeni hükümler arasında bilhassa teftiş ile talebeye tahsil pilânı verilmesi cihetlerini çok faydalı bulduk.

Esasen mevcut teftişin daha sıkı ve daha muntazam yapılmasındaki lüzum ve ehemmiyet izahtan uzaktır. Talebeye eyice düşünülmüş bir tahsil pilânının verilmesi ve talebenin bu tahsil pilânını takip ve ikmale mecbur tutulması bu güne kadar Avrupa tahsil meselesinde göze çarpan en büyük hatanın devamına mani olacak en ciddi ve en amelî bir tedbirdir. Muasır ilimden istifade için ona zekâyı eriştirecek merhaleleri muntazam bir surette katemek lâzımdır. Bu merhaleleri katederek yetişmiş zekâlardır ki ancak Garp medeniyetinin ilmî zihniyetini kazanmış olabilirler. Muhtaç olduğumuz bu zihniyeti tevlit ve ihzara vesile olacak her tedbir tam yerindedir.

H. M.